

MODALITĂȚI DE SENSIBILIZARE A SOCIETĂȚII: CONȘTIENȚIZARE, RESPONSABILIZARE ȘI PARTICIPARE

WAYS OF RAISING SOCIETY'S AWARENESS: AWARENESS, EMPOWERMENT AND PARTICIPATION

Raluca-Rusanda DONȚU,
Dan CHERDEVARĂ

Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 349.6:659.3:502.1

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8359694>

Rezumat. În cadrul acestei lucrări se propune investigarea și analizarea datelor și informațiilor relevante pentru a identifica modalități de sensibilizare a populației și promovarea unei abordări pozitive față de mediu. Se va explora, de asemenea, rolul educației ecologice, al campaniilor de informare și conștientizare publică, precum și al colaborării între organizațiile neguvernamentale și mediul de afaceri în abordarea problemelor ecologice.

Pentru a înțelege în profunzime complexitatea și amploarea problemelor ecologice, este necesar să se examineze situația ecologică la nivel mondial și să se analizeze evoluția acesteia în diferite state și regiuni. Identificarea tendințelor și a provocărilor comune, precum și studierea exemplelor de succes, oferă o perspectivă comprehensivă asupra impactului acțiunilor umane asupra mediului.

Prin analiza detaliată și înțelegerea evoluției situației ecologice în diferite state, se pot oferi perspective și recomandări relevante pentru dezvoltarea și implementarea politicilor și măsurilor adecvate în domeniul dreptului mediului. Prin eforturi comune și angajament colectiv, se poate contribui la protejarea și conservarea mediului pentru generațiile actuale și viitoare.

Cuvinte-cheie. Campanii de informare, organizații, mediu, ecologie, populație, probleme.

Summary. This paper proposes to investigate and analyse relevant data and information in order to identify ways of raising public awareness and promoting a positive approach to the environment. It will also explore the role of environmental education, public information and awareness campaigns, and collaboration between non-governmental organisations and business in addressing environmental issues.

In order to understand in depth the complexity and scale of environmental problems, it is necessary to examine the global environmental situation and analyse its evolution in different countries and regions. Identifying common trends and challenges, as well as studying successful examples, provides a comprehensive perspective on the impact of human actions on the environment.

Through detailed analysis and understanding of the changing environmental situation in different countries, relevant insights and recommendations can be provided for the development and implementation of appropriate environmental law policies and measures. Through joint efforts and collective commitment, it can contribute to protecting and preserving the environment for present and future generations.

Keywords. *Information campaigns, organisations, environment, ecology, population, issues.*

Actualitatea cercetării

Problemele globale ecologice, cum ar fi schimbările climatice, degradarea solurilor, scăderea biodiversității și poluarea mediului, reprezintă o amenințare semnificativă la adresa mediului înconjurător și a vieții pe Pământ. Aceste probleme necesită o abordare internațională coordonată pentru a dezvolta soluții și politici eficiente de protejare a mediului și promovare a dezvoltării durabile. Potrivit datelor statistice avem următoarele probleme ecologice globale:

Schimbările climatice: Conform Organizației Națiunilor Unite, concentrația de dioxid de carbon în atmosferă a atins un nivel record de peste 415 părți per milion în 2020, cel mai ridicat nivel în ultimii 3 milioane de ani. Aceasta contribuie la încălzirea globală și la creșterea frecvenței și intensității fenomenelor extreme precum valurile de căldură, secetele și furtunile.

Degradarea solurilor: Potrivit Organizației pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite, aproximativ 33% din solurile lumii sunt deja degradate, iar ritmul actual de degradare amenință capacitatea noastră de a produce suficiente alimente pentru populația globală în creștere.

Scăderea biodiversității: Raportul IPBES (Platforma Interguvernamentală științifică și politică privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice) din 2019 arată că peste 1 milion de specii animale și vegetale se confruntă cu riscul de dispariție în următoarele decenii, ca rezultat al activităților umane. Aceasta reprezintă o rată de dispariție a speciilor de aproximativ 1.000 de ori mai mare decât rata naturală.

Poluarea mediului: Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, aproximativ 9 milioane de decese anuale sunt asociate cu poluarea aerului, iar poluarea apei contribuie la aproximativ 1,8 milioane de decese anuale.

Aceasta afectează sănătatea umană și ecosistemele, conducând la pierderea biodiversității și degradarea calității vieții.

Aceste date statistice subliniază necesitatea unei acțiuni urgente și coordonate pentru a aborda problemele globale ecologice și pentru a proteja mediul înconjurător.

Clasificarea modalităților de sensibilizare a populației cu privire la problemele ecologice

Sensibilizarea populației în legătură cu problemele ecologice este esențială pentru protejarea mediului și promovarea unei dezvoltări durabile. Aceasta poate fi realizată prin educație ecologică în școli, campanii de informare și conștientizare publică, organizarea de evenimente și conferințe ecologice, utilizarea tehnologiilor moderne și prin parteneriate între organizații. Sensibilizarea are ca scop promovarea unui comportament responsabil și adoptarea de practici durabile în viața de zi cu zi. Este un proces continuu, care necesită implicarea tuturor pentru a proteja mediul pentru generațiile actuale și viitoare.

Educația ecologică în școli și universități poate include curriculum specific, excursii în natură și experiențe practice. Campaniile de informare publică, cum ar fi "Plastic Free July", încurajează populația să adopte comportamente mai sustenabile. Utilizarea mass-media și platformelor online, precum videoclipurile scurte și site-urile web informative, ajută la educarea și inspirarea publicului. Colaborarea cu organizații neguvernamentale și mediul de afaceri poate promova practici ecologice, cum ar fi transportul sustenabil. Aceste exemple ilustrează modalități concrete de sensibilizare a populației cu privire la problemele ecologice și de promovare a schimbărilor pozitive pentru protejarea mediului înconjurător.

Compararea cu alte state

Situația ecologică globală este complexă, cu tendințe alarmante de poluare și degradare a mediului. Emisiile de gaze cu efect de seră și schimbările climatice sunt probleme majore, iar defrișările masive, pierderea biodiversității și poluarea sunt provocări comune. Totuși, există și bune practici în gestionarea problemelor ecologice, precum politici de reducere a emisiilor și promovarea energiilor regenerabile. Este necesară colaborarea între state, ONG-uri și sectorul privat pentru a aborda eficient aceste probleme și a crea un viitor mai durabil pentru generațiile următoare.

Evoluția situației ecologice în diferite state este un aspect important în înțelegerea progresului sau regresului în gestionarea problemelor eco-

gice. Luând în considerare câteva exemple, putem observa diferențe semnificative în evoluția acestor aspecte.

Statele Unite ale Americii: În ultimii ani, Statele Unite au făcut progrese semnificative în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. De exemplu, în anul 2019, emisiile de CO₂ provenite din producția de energie electrică au fost cele mai mici din ultimii 30 de ani. Cu toate acestea, problema poluării aerului rămâne în continuare una semnificativă, cu mai multe orașe din SUA care se confruntă cu nivele ridicate de poluare a aerului.

Germania: Germania a făcut pași importanți în promovarea energiilor regenerabile și reducerea dependenței de combustibili fosili. În 2020, aproximativ 50% din energia electrică produsă în țară provenea din surse regenerabile. Această tranziție către o energie mai curată a contribuit la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Cu toate acestea, există în continuare provocări legate de poluarea aerului, în special în marile orașe industriale.

China: China este una dintre cele mai mari economii ale lumii și se confruntă cu provocări majore în ceea ce privește poluarea și degradarea mediului. Cu toate acestea, în ultimii ani, China a investit semnificativ în tehnologii verzi și s-a angajat să reducă emisiile de gaze cu efect de seră. În anul 2020, China a anunțat că intenționează să atingă neutralitatea de carbon până în 2060. Totuși, poluarea aerului și degradarea solurilor rămân probleme serioase în anumite regiuni.

India: India o altă țară dens populată și în curs de dezvoltare rapidă, se confruntă și ea cu provocări majore în domeniul poluării. Poluarea aerului, deșeurile și degradarea resurselor naturale sunt probleme urgente. În ultimii ani, India a întreprins acțiuni pentru a îmbunătăți calitatea aerului, prin inițiative precum “Programul Național de Calitate a Aerului Curat” și promovarea tehnologiilor mai curate în sectoarele industriale și de transport.

Norvegia: Pe de altă parte, Norvegia s-a remarcat prin eforturile sale pentru a reduce nivelul de poluare și a avansa în direcția unei economii verzi. Prin adoptarea unor politici ambițioase privind energiile regenerabile, Norvegia a reușit să diminueze emisiile de gaze cu efect de seră și să își dezvolte infrastructura pentru vehicule electrice. De asemenea, Norvegia a investit în conservarea habitatelor naturale și protecția biodiversității.

Suedia: Suedia, de asemenea, a adoptat o abordare puternică în protejarea mediului. Prin intermediul unor politici progresive, Suedia a reușit să reducă semnificativ emisiile de gaze cu efect de seră și să promoveze utilizarea energiei regenerabile. De asemenea, țara a implementat măsuri pentru gestionarea eficientă a deșeurilor, promovând reciclarea și compostarea.

Aceste exemple evidențiază faptul că evoluția situației ecologice în statele selectate este rezultatul unor eforturi semnificative în promovarea unor practici mai sustenabile. Cu toate acestea, este important să se continue abordarea acestor provocări, iar statele să coopereze și să împărtășească bune practici pentru a obține îmbunătățiri semnificative în domeniul protecției mediului la nivel global.

Practica de protecție a mediului în Republica Moldova

În Republica Moldova, există mai multe modalități de informare privind protejarea dreptului mediului, printre care se numără:

- Organizațiile neguvernamentale (ONG-uri) active în domeniul protecției mediului, cum ar fi EcoContact sau Eco-Tiras, care organizează campanii de sensibilizare a opiniei publice cu privire la problemele de mediu și promovează acțiuni de protejare a mediului.
- Publicațiile și emisiunile media care acoperă probleme de mediu, precum Ziarul de Gardă, Radio Chișinău sau Pro TV Chișinău.
- Programele și proiectele finanțate de Uniunea Europeană, care sunt concepute pentru a sprijini guvernul și societatea civilă din Republica Moldova în eforturile de protejare a mediului.
- Instruirea și educația ecologică în școli și universități, precum și programele de formare profesională și dezvoltare pentru personalul din domeniul protecției mediului.
- Rețelele sociale - în ultimii ani, rețelele sociale, precum Facebook, Instagram, Telegram sau Twitter, au devenit un mijloc important de informare în Republica Moldova, inclusiv în ceea ce privește problemele de mediu.
- Campanii și evenimente - diferite campanii și evenimente sunt organizate în cadrul comunităților locale pentru a crește gradul de conștientizare și a încuraja implicarea cetățenilor în protejarea mediului.
- Centrul Informațional pentru Mediul Înconjurător - acesta este un serviciu de informare publică, care oferă informații despre calitatea aerului și a apei, despre starea solului, despre deșeurile și alte probleme de mediu.
- Organizațiile de voluntariat - organizațiile de voluntariat cum ar fi Voluntarilor pentru Idei și Proiecte Comunitare (VIP) sau Asociația Tinerilor Ecologiști din Moldova (ATEM) organizează diverse activități și campanii de protejare a mediului, încurajând implicarea cetățenilor.
- Aplicații mobile - există mai multe aplicații mobile, cum ar fi "Air Quality in Moldova" sau "Eco-visor", care furnizează informații despre calitatea aerului, locurile de colectare a deșeurilor și alte probleme de mediu.

Modalitățile de informare despre protecția mediului din Republica Moldova pot avea o serie de efecte pozitive asupra societății și a mediului. Printre acestea se numără:

- Creșterea gradului de conștientizare – o informare mai bună în ceea ce privește problemele de mediu poate ajuta la creșterea gradului de conștientizare și înțelegere a acestor probleme, ceea ce poate duce la o mai mare implicare și angajament în soluționarea lor.
- Promovarea responsabilității sociale – modalitățile de informare pot ajuta la promovarea responsabilității sociale, adică conștientizarea faptului că fiecare cetățean are un rol de jucat în protejarea mediului și că fiecare trebuie să acționeze în consecință.
- Creșterea transparenței - prin accesul la informații relevante, cetățenii pot monitoriza și raporta problemele de mediu, ceea ce poate duce la o mai mare transparență și responsabilitate din partea autorităților și a companiilor care sunt responsabile pentru impactul lor asupra mediului.
- Inovare și dezvoltare - informațiile și tehnologiile disponibile pot ajuta la dezvoltarea de noi soluții și tehnologii pentru protecția mediului și la promovarea unei dezvoltări durabile.
- Reducerea poluării și a impactului asupra mediului - o informare mai bună poate ajuta la promovarea unor comportamente mai responsabile, care să reducă poluarea și impactul asupra mediului.

Aceste efecte pot fi observate în diferite domenii, cum ar fi îmbunătățirea calității aerului și apei, creșterea reciclării și a gestionării durabile a deșeurilor, promovarea transportului ecologic, protejarea biodiversității și a ecosistemelor etc. Prin urmare, modalitățile de informare despre protecția mediului din Republica Moldova pot aduce rezultate pozitive, ajutând la promovarea unei dezvoltări durabile și la protejarea mediului înconjurător.

Câteva exemple de modalități de informare care au ajutat la promovarea unui mediu curat în Republica Moldova:

- Campania “Ora Pământului” - această campanie anuală este organizată de WWF și încurajează oamenii să stingă luminile pentru o oră în semn de solidaritate cu problemele de mediu. În Republica Moldova, campania a fost susținută de diverse organizații și companii, iar în 2021, peste 130 de instituții și 30.000 de oameni au participat.

- Campania “Salvează Răutul” - această campanie a fost lansată de Asociația EcoVisio în 2015 și își propune să protejeze râul Răut, unul dintre cele mai importante râuri din Republica Moldova, de poluare și alte ame-

nințări. Campania a inclus o serie de acțiuni de curățenie a râului, implicarea comunităților locale și campanii de informare și educare a cetățenilor.

- Platforma “Curat, Responsabil, Activ” - Aceasta este o platformă online lansată de un grup de organizații neguvernamentale în Republica Moldova și se concentrează pe educarea și informarea cetățenilor cu privire la problemele de mediu. Platforma oferă știri și informații utile despre politicile și programele de mediu, precum și modalități concrete prin care oamenii pot fi mai responsabili în ceea ce privește protejarea mediului înconjurător.

- Programul “Eco-biblioteca” - Acesta este un program lansat de Biblioteca Municipală B.P. Hașdeu din Chișinău și se concentrează pe educarea și informarea cetățenilor cu privire la problemele de mediu prin intermediul cărților și a altor materiale informative disponibile la bibliotecă. Programul oferă o gamă largă de resurse, inclusiv cărți, broșuri, reviste și alte materiale informative despre problemele de mediu și modalitățile de protejare a mediului înconjurător, etc.

Prin intermediul acestor programe și campanii, oamenii devin mai conștienți de problemele de mediu și își pot schimba comportamentul și stilul de viață pentru a proteja mediul înconjurător.

Atunci când oamenii sunt mai conștienți de problemele de mediu și de impactul pe care îl au acțiunile lor asupra mediului, ei sunt mai susceptibili să ia măsuri pentru a proteja mediul înconjurător. Astfel, modalitățile de informare pot juca un rol important în îmbunătățirea stării mediului înconjurător în Republica Moldova.

Toate particularitățile insuficiente prezentate duc la probleme mai majore care afectează mediul și nu permit protejarea acestuia. Modalitățile de informare legate de mediul înconjurător prin care în RM ar putea îmbunătăți protecția mediului înconjurător ar putea fi:

- Obligatorietatea introducerii în programele educaționale a materialelor și lecțiilor referitoare la protecția mediului și la dezvoltarea durabilă, atât pentru elevii din învățământul primar, cât și pentru elevii din învățământul secundar și superior.
- Dezvoltarea și implementarea unor campanii de informare și conștientizare a publicului privind problemele de mediu și a soluțiilor pentru a le aborda, prin intermediul mass-media, a rețelelor de socializare și a altor canale de comunicare.
- Dezvoltarea și implementarea unor programe de formare și instruire pentru angajații din sectorul public și privat cu privire la protecția mediului și la măsurile de dezvoltare durabilă.

- Îmbunătățirea accesului publicului la informații privind deciziile și politicile de mediu și asigurarea transparenței și responsabilității în procesul de luare a deciziilor privind mediul.
- Promovarea tehnologiilor curate și a investițiilor în dezvoltarea și implementarea acestora în industriile și afacerile din Republica Moldova.
- Dezvoltarea și implementarea unor programe de instruire și formare pentru jurnaliști și profesioniști din domeniul mass-media, pentru a îmbunătăți calitatea și acuratețea informațiilor legate de problemele de mediu și a promova o abordare echilibrată și informată a acestor probleme.
- Crearea și implementarea unui sistem de monitorizare și raportare a impactului asupra mediului în cadrul proiectelor de construcție și de dezvoltare urbană, pentru a asigura respectarea standardelor și reglementărilor de mediu și pentru a preveni și/sau remedia impactul negativ asupra mediului.
- Implementarea unor programe de promovare a dezvoltării durabile în zonele rurale, inclusiv prin intermediul cooperativelor agricole și a altor inițiative locale, pentru a promova practici agricole durabile, utilizarea responsabilă a resurselor naturale și conservarea biodiversității.
- Dezvoltarea și implementarea unui sistem de certificare ecologică și de etichetare pentru produsele și serviciile din Republica Moldova, pentru a promova consumul responsabil și a spori gradul de conștientizare a consumatorilor privind impactul produselor și serviciilor asupra mediului.
- Instituirea de mecanisme de implicare și consultare a publicului în procesul de luare a deciziilor legate de mediu, prin intermediul audițiilor publice și al altor mijloace de comunicare, pentru a asigura transparența, responsabilitatea și luarea în considerare a opiniilor și preocupărilor publicului în deciziile legate de mediu.

Adoptarea acestor măsuri ar putea contribui la îmbunătățirea modalităților de informare privind protecția mediului înconjurător în Republica Moldova și la creșterea gradului de conștientizare și implicare a publicului în acest domeniu.

Clasificare în modalități de îndrumare/impunere

În Republica Moldova, există diverse modalități de îndrumare a populației în privința aspectelor ecologice. Acestea includ programarea învățământului ecologic, campanii de conștientizare și implicare publică, informarea prin mass-media și rețelele de socializare, precum și impunerea

normelor legale. Exemple concrete de norme legale pot include limitarea emisiilor poluante, promovarea energiilor regenerabile, protejarea resurselor naturale, gestionarea deșeurilor și protejarea biodiversității și a ecosistemelor fragile. Implementarea acestor norme ar necesita colaborarea dintre autorități, societatea civilă și sectorul privat, precum și resurse financiare și tehnice adecvate.

Concluzii

Problemele ecologice globale, precum schimbările climatice, degradarea solurilor, scăderea biodiversității și poluarea mediului, reprezintă o provocare urgentă și complexă. Pentru a aborda aceste probleme, sensibilizarea populației este esențială.

Educația ecologică în școli și universități joacă un rol crucial în formarea unei noi generații de cetățeni informați și responsabili față de mediul înconjurător. Prin integrarea unui curriculum ecologic în materiile existente și prin organizarea de excursii și vizite în natură, elevii și studenții pot dobândi cunoștințe și experiențe practice legate de conservarea resurselor naturale, poluare, schimbări climatice și biodiversitate. Campaniile de informare și conștientizare publică, atât prin mass-media tradițională, cât și prin rețelele de socializare, au capacitatea de a ajunge la un public larg și de a amplifica mesajul ecologic. Prin organizarea evenimentelor, acțiunilor și campaniilor la nivel comunitar, oamenii pot fi mobilizați să se implice în acțiuni concrete, cum ar fi curățarea mediului sau plantarea de arbori.

Impunerea normelor legale este un alt aspect important în protejarea mediului. Adoptarea și aplicarea legislației ecologice, precum și impunerea sancțiunilor și amenziilor pentru încălcarea acestor norme, pot contribui la descurajarea comportamentelor nocive și promovarea practicilor durabile. Monitorizarea și raportarea progresului în domeniul protecției mediului sunt necesare pentru evaluarea eficienței politicilor și identificarea nevoilor de ajustare. Colaborarea între organizațiile neguvernamentale, mediul de afaceri și sectorul public este crucială pentru a construi parteneriate solide și a promova inițiativele ecologice.

Într-o lume interconectată, eforturile de protejare a mediului necesită o abordare comună și angajament internațional. Prin cooperare și solidaritate, putem construi un viitor sustenabil pentru noi și pentru generațiile viitoare. Acțiunile noastre în prezent sunt esențiale pentru a crea un echilibru între dezvoltare și conservare și pentru a proteja mediul înconjurător.

Referințe bibliografice:

1. United Nations Environment Programme (UNEP) - www.unep.org
(Această platformă oferă rapoarte și studii cuprinzătoare despre problemele globale ecologice și inițiativele internaționale în domeniu.)
2. World Wildlife Fund (WWF) - www.worldwildlife.org
(WWF este una dintre cele mai mari organizații non-guvernamentale de conservare a naturii și furnizează informații despre biodiversitate, schimbările climatice și soluții durabile).
3. Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) - www.ipcc.ch
(IPCC este un organism științific interguvernamental care furnizează informații despre schimbările climatice, inclusiv rapoarte de evaluare bazate pe cercetări științifice).
4. Environmental Protection Agency (EPA) - www.epa.gov
(EPA oferă date și rapoarte despre mediul în Statele Unite, inclusiv politicile și reglementările legate de protecția mediului).
5. European Environment Agency (EEA) - www.eea.europa.eu
(Agenția Europeană de Mediu oferă informații despre starea mediului în Europa și politici ecologice, precum și rapoarte de evaluare a impactului asupra mediului).
6. Scientific American - www.scientificamerican.com
(Revista Scientific American publică articole științifice și de cercetare despre problemele ecologice și inovații în domeniul protecției mediului).
7. Nature - www.nature.com
(Revista Nature publică cercetări științifice de înaltă calitate în diverse domenii, inclusiv ecologie și protecția mediului).
8. Environmental Science & Technology - pubs.acs.org/journal/esthag
(Acesta este un jurnal științific dedicat publicării de cercetări în domeniul științei și tehnologiei mediului).
9. ANPM- <http://parajurist.md/anpm>
10. Ora Pământului- <https://wwf.ro/campanii/ora-pamantului/>
11. Centrul de Analiză și Monitorizare a Calității Aerului- <http://www.meteo.md/index.php/despre-noi/calitatea-mediului/>
12. Salvează Răutul- <https://www.natura.md/destinul-raului-raut>
13. Programul “Eco-biblioteca”- <https://www.ecoprovocarea.ro/eco-biblioteca/>
14. Platforma “Curat, Responsabil, Activ”- <https://ecopresa.md/eco-alert-platforma-prin-care-cetatenii-pot-reclama-problemele-de-mediu/>
15. Campania “Eco-Școala”- https://www.environment.md/ro/proiecte/eco-scoala_calea_spre_dezvoltarea_durabilafaza_ii